

บันทึก

เรื่อง การตีความตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑
พ.ศ. ๒๕๖๑ (มาตรา ๒๙ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒)

ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ที่ ผ.๕๐/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาให้ความเห็นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของธนาคารแห่งประเทศไทยว่า ตามที่ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๑ เป็นต้นไปนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยในฐานะเป็นผู้มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามการให้เป็นไปตามพระราชกำหนดดังกล่าว ประสบปัญหาเกี่ยวกับการแปลความและการปฏิบัติบางประการ ดังนี้

(๑) เมื่อพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับแล้ว จะต้องมีการตีราคาสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราใหม่ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ หรือไม่

(๒) เมื่อพระราชกำหนดฯ ดังกล่าวใช้บังคับแล้ว จะต้องมีการคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ที่เป็นเงินทุนสำรองใหม่ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติมหรือไม่

(๓) ในกรณีจะต้องจ่ายสินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งจากทุนสำรองเงินตราและจะต้องรับสินทรัพย์อย่างอื่นเข้าแทนตามมาตรา ๒๙ (๒) วิธีคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ตามมาตรา ๓๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติม จะดำเนินการอย่างไร (โดยเฉพาะวิธีคำนวณตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง (๑))

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) ได้พิจารณาด้วยบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยแล้วมีความเห็นดังนี้

สำหรับปัญหาในประการที่หนึ่ง ที่ว่า เมื่อพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๖๑ ใช้บังคับแล้ว จะต้องมีการตีราคาสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราใหม่ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ หรือไม่ นั้น เห็นว่า บทบัญญัติในมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ นั้น ได้แยกออกเป็นคนละส่วนต่างหากจากกัน ความสัมพันธ์ระหว่างสองมาตรานี้คงมีอยู่แต่เพียงว่ามาตรา ๓๒^๑ กำหนดหลักการไว้แน่นอนว่าให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตีราคาสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราทุก ๆ ปี เพื่อให้ทราบถึงทุน

^๑ มาตรา ๓๒ ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยตีราคาสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราทุก ๆ ปี ไม่ช้ากว่าหกสิบวันนับแต่วันขึ้นปีใหม่

สำรองเงินตรา การตีราคาทุนสำรองเงินตราเช่นนี้กำหนดไว้ว่าจะต้องตีราคาภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันขึ้นปีใหม่ ส่วนวิธีตีราคาสินทรัพย์นั้นคงเป็นไปตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ เมื่อมาตรา ๓๒ ได้กำหนดให้ตีราคาทุนสำรองเงินตราภายในหกสิบวันนับแต่วันขึ้นปีใหม่ แสดงว่ามีได้ประสงค์ให้มีการเปลี่ยนแปลงในระหว่างปี และธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปฏิบัติการตามมาตรา ๓๒ ไปแล้ว โดยใช้วิธีการคำนวณเป็นเงินบาทตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ จึงต้องถือว่าวิธีการในการปฏิบัติการตามมาตรา ๓๒ ได้เสร็จสิ้นไปแล้ว ฉะนั้น เมื่อภายหลังที่การตีราคาสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองได้เสร็จสิ้นไปแล้ว ได้มีพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกาศใช้บังคับ โดยแก้ไขมาตรา ๓๑ และกำหนดเปลี่ยนแปลงค่าเสมอภาคของเงินบาทใหม่โดยมิได้มีการแก้ไขมาตรา ๓๒ แต่ประการใดเช่นนี้ ก็ย่อมไม่มีผลบังคับย้อนหลังไปถึงการตีราคาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองที่ได้เสร็จสิ้นไปแล้วแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเห็นว่า ธนาคารแห่งประเทศไทยไม่จำเป็นต้องนำวิธีการคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาใช้ตีราคาสินทรัพย์เป็นทุนสำรองที่ได้ตีราคาเสร็จสิ้นไปแล้วสำหรับปีนี้ให้ผิดไปจากความที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๒ แต่อย่างใด

สำหรับปัญหาในประการที่สองที่ว่า เมื่อพระราชกำหนดดังกล่าวใช้บังคับแล้วจะต้องมีการคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราใหม่ตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ที่แก้ไขหรือไม่ นั้น ตามนัยแห่งเหตุผลที่กล่าวมาแล้วในปัญหาประการที่หนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๓๑ (๒) (ก) ที่กำหนดให้คำนวณตามราคาในตลาดต่างประเทศเมื่อสิ้นปีแต่ละปี สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรมการร่างกฎหมาย กองที่ ๖) เห็นว่าเมื่อมาตรา ๓๑ เป็นแต่เพียงวิธีการคำนวณหาค่าแห่งสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองที่จะนำมาใช้ในการตีราคาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองเงินตราตามมาตรา ๓๒ เท่านั้น และธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้ดำเนินการตีราคาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองตามวิธีการที่ใช้อยู่ในขณะที่ยกกฎหมายกำหนดให้ตีราคาตามมาตรา ๓๒ เสร็จสิ้นไปแล้ว จึงไม่จำเป็นที่ธนาคารแห่งประเทศไทยจะต้องนำเอาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองเงินตรามาคำนวณค่าใหม่แต่อย่างใด วิธีการคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ตามมาตรา ๓๑^๒ แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ.

^๒ มาตรา ๓๑ การคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ที่เป็นหรือจะรับเข้าเป็นทุนสำรองเงินตรานั้น ให้คำนวณดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่สินทรัพย์รัฐบาลไทยที่มีราคาเป็นบาทหรือตัวเงินในประเทศให้คำนวณตามราคาที่ซื้อหรือรับช่วงซื้อไว้ หรือที่ตราไว้ แล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

(๒) ในกรณีที่สินทรัพย์ที่มีราคาหรือมูลค่าเป็นเงินตราต่างประเทศ หรือสิทธิพิเศษถอนเงิน ให้คำนวณตามราคาหรือจำนวนดังนี้

(ก) ทองคำและหลักทรัพย์ต่างประเทศ ให้คำนวณตามราคาในตลาดต่างประเทศเมื่อสิ้นปีแต่ละปี หรือถ้าเป็นทองคำหรือหลักทรัพย์ต่างประเทศที่ซื้อในระหว่างปีใดให้คำนวณตามราคาที่ซื้อจนถึงเวลาตีราคาเมื่อสิ้นปีที่ซื้อนั้น

๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๒๑ จะนำมาใช้ก็เฉพาะแต่สำหรับการคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ที่จะรับเข้าเป็นทุนสำรองเงินตราใหม่ หรือสำหรับการกระจายทุนสำรองเงินตราตามมาตรา ๒๙^๓ แห่งพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเงินตรา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๐ เท่านั้น

สำหรับปัญหาในประการที่สามที่ว่า ในกรณีจะต้องจ่ายสินทรัพย์อย่างใดอย่างหนึ่งจากทุนสำรองเงินตรา และจะต้องรับสินทรัพย์อย่างอื่นเข้าแทนตามมาตรา ๒๙ (๒) วิธีคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ตามมาตรา ๓๑ ที่แก้ไขเพิ่มเติมจะดำเนินการอย่างไร (โดยเฉพาะวิธีคำนวณตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง (๑)) นั้น เห็นว่า การคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์สำหรับกรณีที่จ่ายสินทรัพย์จากทุนสำรองเงินตรา และต้องรับสินทรัพย์อย่างอื่นเข้าแทนที่ตามมาตรา ๒๙ (๒) นั้น จะต้องนำเอาวิธีการคำนวณที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ แห่งพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติเงินตรา พ.ศ. ๒๕๐๑ พ.ศ. ๒๕๒๑ มาใช้เป็นเกณฑ์คำนวณสำหรับเกณฑ์คำนวณที่

(ข) ทองคำ สินทรัพย์ต่างประเทศ และสิทธิพิเศษถอนเงิน ที่นำส่งสมทบกองทุนการเงินตามความในมาตรา ๓๐ (๔) ให้คำนวณตามจำนวนหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงินที่กองทุนแจ้งไว้ครั้งหลังสุด

(ค) ใบสำคัญสิทธิซื้อส่วนสำรองและใบสำคัญสิทธิพิเศษถอนเงิน ให้คำนวณตามจำนวนหน่วยสิทธิพิเศษถอนเงินที่ตราไว้

(ง) เงินตราต่างประเทศ ให้คำนวณตามจำนวนเงินฝากในขณะนั้น

(จ) หลักทรัพย์รัฐบาลไทย ให้คำนวณตามราคาเป็นเงินตราต่างประเทศที่ซื้อหรือรับช่วงซื้อลดหรือที่ตราไว้แล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า

การคำนวณสินทรัพย์ตามวรรคหนึ่ง (๒) เป็นบาท ให้คำนวณดังนี้

(๑) ในกรณีที่ไม่มีกำหนดค่าเสมอภาคของบาทหรือค่าเสมอภาคของบาทถูกระงับใช้ ให้คำนวณเป็นบาทตามอัตรากลางระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายทันทีซึ่งเงินตราต่างประเทศสกุลที่เกี่ยวข้องโดยใช้อัตราในตลาดในวันสิ้นปี หรือในกรณีที่สินทรัพย์ที่ซื้อในระหว่างปี ให้ใช้อัตราที่ใช้ในการตราค่าเมื่อสิ้นปีก่อน

(๒) ในกรณีที่มีการกำหนดค่าเสมอภาคของบาท ให้คำนวณโดยแปลงราคาหรือจำนวนสินทรัพย์นั้นเป็นเงินตราต่างประเทศสกุลอื่นที่อาจคำนวณกลับเป็นหน่วยเทียบของบาทได้โดยใช้อัตรากลางระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายทันทีซึ่งเงินตราต่างประเทศสกุลอื่นนั้นในตลาดต่างประเทศในวันสิ้นปี หรือในกรณีที่สินทรัพย์ที่ซื้อในระหว่างปี ให้ใช้อัตราที่ใช้ในการตราค่าเมื่อสิ้นปีก่อน แล้วให้คำนวณเป็นบาทตามค่าเสมอภาค

(๓) ในกรณีที่มีการกำหนดค่าเสมอภาคของบาทโดยเทียบกับหน่วยเทียบที่กองทุนการเงินกำหนด และเงินตราต่างประเทศสกุลที่เกี่ยวข้องนั้นมีค่าเสมอภาคโดยเทียบกับหน่วยเทียบที่กองทุนการเงินกำหนดเช่นกัน ให้คำนวณเป็นบาทตามอัตราแลกเปลี่ยนตามค่าเสมอภาค

^๓ มาตรา ๒๙ ภายใต้งบบังคับมาตรา ๒๒ และมาตรา ๓๔ ห้ามมิให้จ่ายทุนสำรองเงินตรา เว้นแต่

(๑) ในขณะเดียวกันนั้นจะได้ถอนธนบัตรเป็นจำนวนเท่ากันคืนจากธนบัตรออกใช้ หรือ

(๒) ในขณะเดียวกันนั้นจะได้รับสินทรัพย์อย่างอื่นตามมาตรา ๓๐ มีค่าเท่ากันขึ้นบัญชีเป็นทุนสำรองเงินตรา

การจ่ายทุนสำรองเงินตราดังกล่าวจะกระทำได้ต่อเมื่อได้มีคำสั่งของผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย หรือผู้แทนซึ่งผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้แต่งตั้งเพื่อการนี้โดยเฉพาะ

กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ วรรคสอง (๑) ซึ่งมีความว่า “ในกรณีที่ไม่มีกำหนดค่าเสมอภาคของบาทหรือค่าเสมอภาคของบาทถูกระงับใช้ ให้คำนวณเป็นบาทตามอัตรากลางระหว่างอัตราซื้อและอัตราขายทันทีซึ่งเงินตราต่างประเทศสกุลที่เกี่ยวข้องโดยใช้อัตราในตลาดในวันสิ้นปีหรือในกรณีที่ เป็นสินทรัพย์ที่ซื้อในระหว่างปี ให้ใช้อัตราที่ใช้ในการตีราคาเมื่อสิ้นปีก่อน” นั้นมีความหมายว่า ในกรณีที่ไม่มีกำหนดค่าเสมอภาคของบาทหรือค่าเสมอภาคของบาทถูกระงับใช้นั้น เกณฑ์คำนวณสำหรับการคำนวณค่าแห่งสินทรัพย์ที่เป็นทุนสำรองเงินตราประเภทที่มีราคาเป็นเงินตราต่างประเทศหรือมูลค่าเป็นเงินตราต่างประเทศ หรือสิทธิพิเศษถอนเงินนั้นให้ใช้วิธีเฉลี่ยพาอัตรากลางโดยให้นำอัตราซื้อและอัตราขายทันทีของเงินตราสกุลต่างประเทศที่เกี่ยวข้องโดยใช้อัตราตลาดในวันสิ้นปีมารวมกัน แล้วหารด้วยสองจึงได้อัตรากลาง สำหรับกรณีที่สินทรัพย์ที่ซื้อในระหว่างปี ให้ใช้อัตราที่ใช้ในการตีราคาเมื่อสิ้นปีก่อน อัตรากฎหมายใช้คำว่า “อัตราในตลาดในวันสิ้นปี” ก็ดี หรือ “อัตราที่ใช้ในการตีราคาเมื่อสิ้นปีก่อน” ก็ดี เห็นได้ว่าหมายถึงอัตราที่นำมาเป็นเกณฑ์คำนวณในการตีราคาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองเงินตราตามมาตรา ๓๒ กล่าวคือ อัตราที่ใช้ อยู่ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่แล้วมานั่นเอง

อาศัยเหตุดังกล่าวมานี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายกองที่ ๖) จึงเห็นว่า เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปฏิบัติการตามมาตรา ๓๒ เสร็จสิ้นไปแล้วย่อมไม่มีความจำเป็นต้องนำเอาวิธีการคำนวณราคาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองเงินตราที่ได้แก้ไขในภายหลัง ไปใช้ตีราคาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองเงินตราที่ได้ดำเนินการคำนวณเสร็จสิ้นไป อีกหรือจะต้องนำเอาสินทรัพย์อันเป็นทุนสำรองเงินตรานั้นมาคำนวณค่าใหม่แต่อย่างใด และ ความหมายของคำว่า “อัตราในตลาดในวันสิ้นปี” และ “อัตราที่ใช้ในการตีราคาเมื่อสิ้นปีก่อน” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ วรรคสอง (๑) นั้น หมายถึงอัตราซื้อและอัตราขายทันทีซึ่งเงินตราสกุลต่างประเทศที่เกี่ยวข้องที่นำไปใช้เป็นเกณฑ์คำนวณตามมาตรา ๓๒ อันได้แก่อัตราที่ใช้อยู่ใน วันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่แล้วมานั่นเอง

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

กรรมการร่างกฎหมายประจำ

รักษาราชการแทน รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๒๑